

Danske museer i tal

2009

“Danske museer i tal” er Kulturarvsstyrelsens fremtidige statistiske årsrapport med de væsentlige tal på museumsområdet.

I mange år har de statsanerkendte museer leveret besøgstal til Danmarks Statistik. Kulturarvsstyrelsen ønsker at skabe en bredere statistik på museumsområdet og lancerer derfor “Danske Museer i Tal”, der er Kulturarvsstyrelsens fremtidige statistiske årsrapport med de væsentligste tal på museumsområdet.

Publikationen udsendes en gang om året fra 2010. Dette eksemplar er resultatet af et pilotprojekt, hvor vi i første omgang har spurgt til samlings- og bevaringsarbejdet. Museerne har besvaret spørgsmål, der på tværs af museums-kategorier og størrelserne af de enkelte museer er direkte sammenlignelige. Allerede fra 2010 vil “Danske Museer i tal” blive udvidet til alle områder af museernes virksomhed.

“Danske museer i tal” er en del af Kulturarvsstyrelsens opfølgning på Folketingets kulturbevaringsplan fra 2004. Planen skal sikre en god varetagelse af den danske kulturarv, og Kulturarvsstyrelsen har siden planens vedtagelse arbejdet med at skabe overblik over museernes arbejde med samlings- og bevaringsområdet.

“Danske museer i tal” er det seneste og mest synlige tiltag og det er vores forventning, at en statistisk årsrapport over museernes arbejde kan være med til at sikre et fortsat fokus på og bevaring af de mange genstande og værker fra vores fælles fortid til gavn for fremtidige generationer.

Med venlig hilsen

Steen Hvass
Direktør

2009-udgaven

Danske museer i tal 2009 bygger på en undersøgelse af de statsanerkendte museers samlings- og bevaringsarbejde.

Kulturarvsstyrelsen sendte i november 2008 spørgeskemaer til de 123 statsanerkendte museer. 122 museer har indgivet en besvarelse. Vikingeskibsmuseet blev fritaget for besvarelse, da museet ikke er i besiddelse af en egen samling.

Kulturarvsstyrelsen har spurgt til en række specifikke punkter, inden for museernes arbejde med samling og bevaring.

1. Indsamling
2. Bevaring og konservering
3. Bevaringsplan
4. Registrering
5. Magasiner
6. Sikring
7. Samlingstilsyn

1. Indsamling

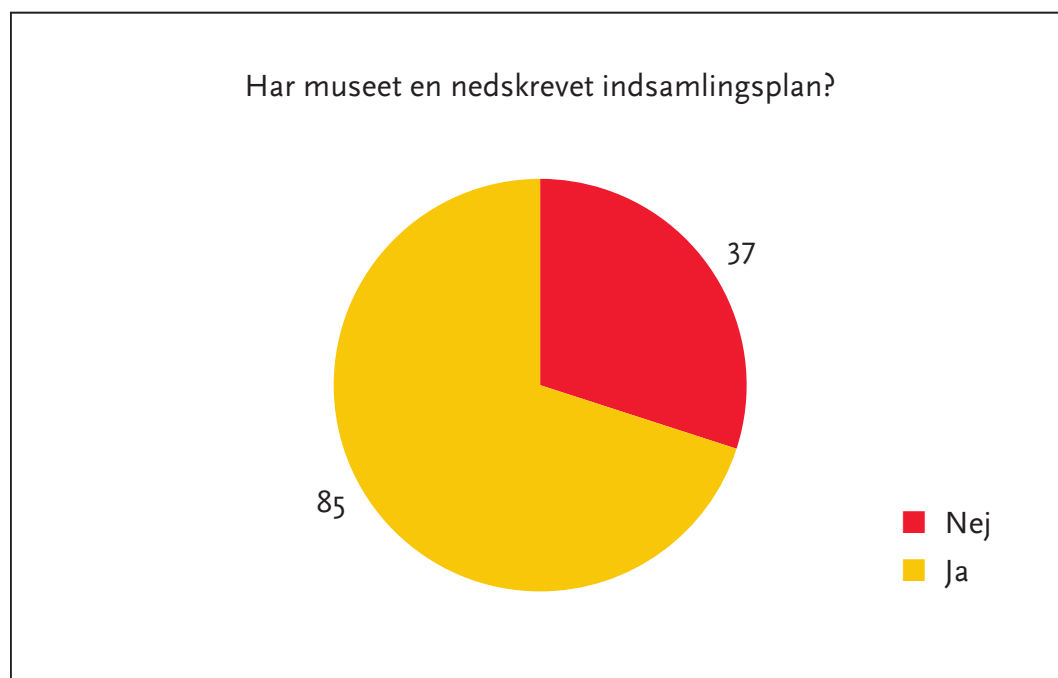
En indsamlingsplan er et udtryk for museets prioriteringer på forsknings- og undersøgelsesområdet.

Indsamlingsplaner er et vigtigt arbejdsredskab i et museums daglige virke til at fastholde fokus på museets prioriterede områder, så det ikke bruger ressourcer på at indsamle og bevare genstande/værker, der ligger uden for museets prioriterede forskningsfelter.

Indsamlingsplanen bør afspejle museets prioriterede forskningsfelt set i et langtidsperspektiv. Indsamlingsplanen skal derfor ikke ændres løbende, men i forbindelse med en revision af museets forskningsstrategi.

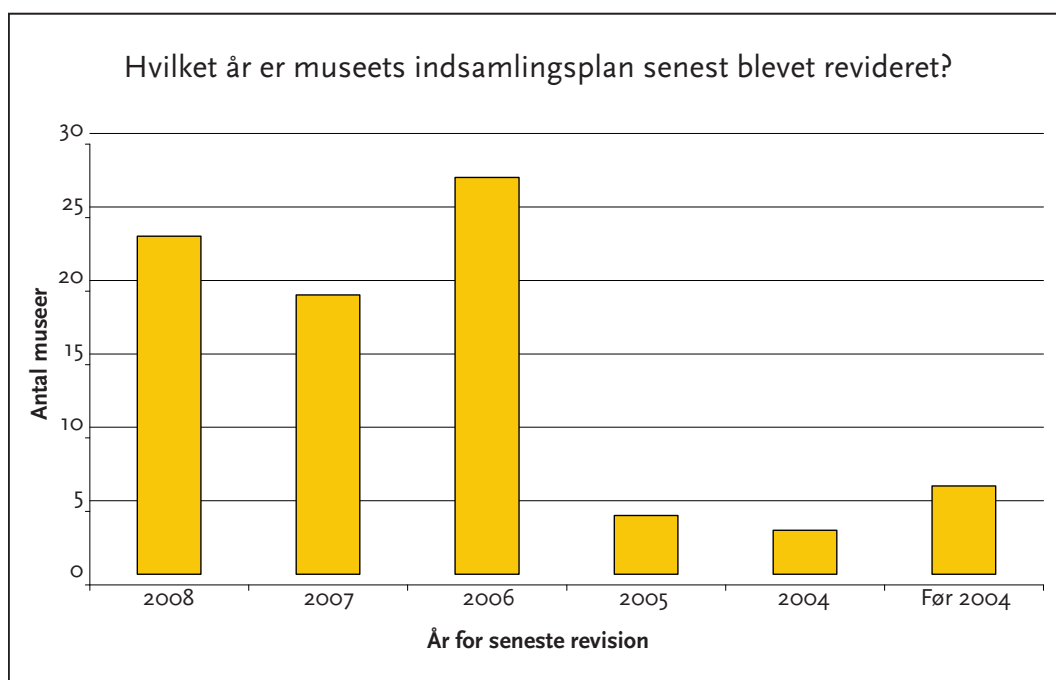
Værdien af en indsamlingsplan, der ikke har været ændret siden 2003 eller endnu tidligere er tvivlsom. Museerne bør opdatere deres indsamlingsplan i forbindelse med udarbejdelse af deres 4-årige arbejdsplaner.

Kulturarvsstyrelsen opfordrer samtlige museer, der ikke har en indsamlingsplan til at få det hurtigst muligt.

Figur 1

Figur 1 viser, at 86 museer eller 70% af alle museer i undersøgelsen har en nedskrevet indsamlingsplan. 80% af museerne har opdateret deres indsamlingsplaner inden for de seneste 3 år.

Figur 2

2. Bevaring og konservering

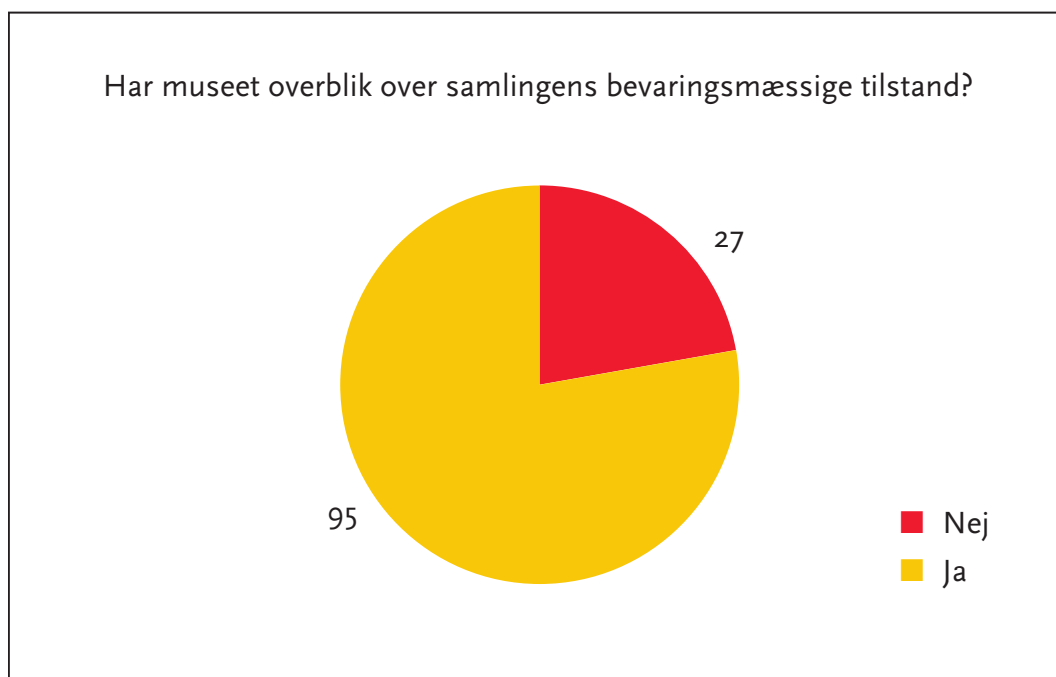
En samplings bevaringstilstand kan inddeles i 4 forskellige bevaringsmæssige tilstande.

- Formidlingseget tilstand
- Stabiliseret tilstand
- Behandlingskrævende tilstand; genstande udsat for/påvirket af
- Svært skadede genstande

Ifølge Udredning om bevaring af kulturarven fra 2003 kan museerne desuden opdele deres samlinger efter betydning for kulturarven. Samlingerne kan være af:

- Enestående national betydning (ENB)
- Væsentlig national betydning
- Regional/lokal eller begrænset national betydning
- Mindre betydning

Overblik over samlingens bevaringsmæssige tilstand og opdelingen af samlingens enkelte deles betydning for kulturarven er vigtige oplysninger ved udarbejdelse af en bevaringsplan. Disse oplysninger giver museet mulighed for at prioritere sine ressourcer og anvende midlerne, hvor de vil have den største effekt.

Figur 3

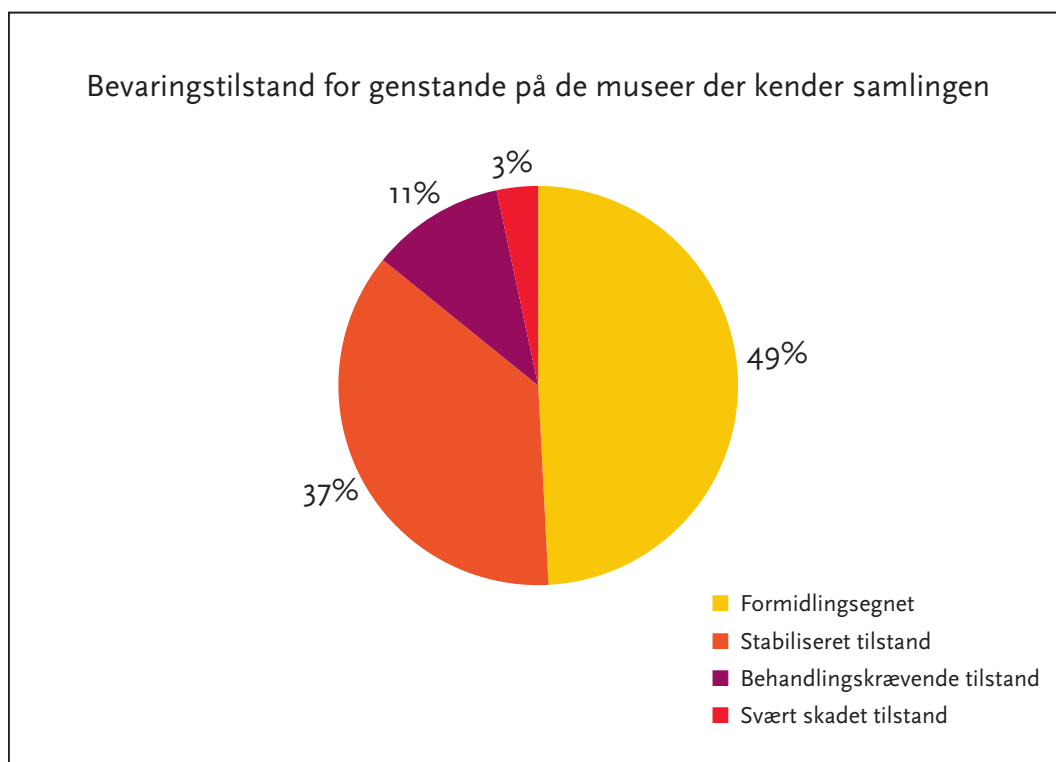
95 museer, eller 78% af de statsanerkendte museer har et overblik over deres samplings bevaringsmæssige tilstand. 27 museer eller 22% har ikke overblik over deres samplings bevaringsmæssige tilstand.

Museer, der ikke har overblik over deres samplings bevaringsmæssige tilstand, skal prioritere arbejdet med at skabe et overblik over samlingerne.

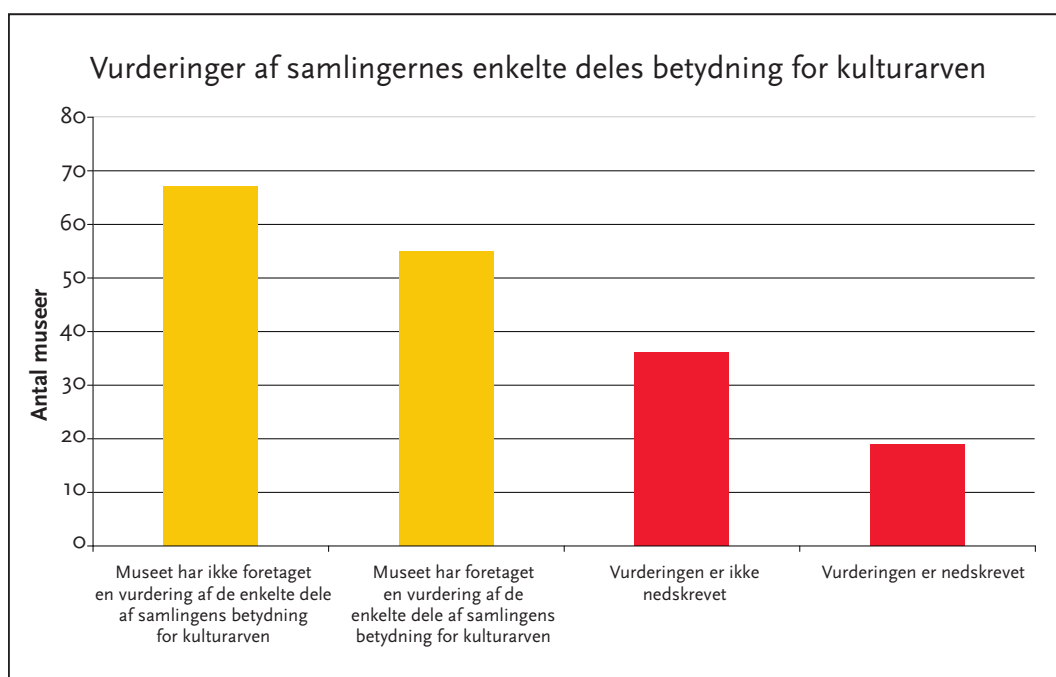
Puljen til forbedring af bevaringsforhold og samlingernes bevaringstilstand kan yde støtte til, at museerne får overblik over samlingernes bevaringsmæssige tilstand, og udarbejder en vurdering af de enkelte dele af samlingernes betydning for Kulturarven. Puljen kan løbende søges af statsanerkendte museer.

Figur 4 viser bevaringstilstanden for de genstande/værker, der opbevares på et museum, som kender samlingens bevaringsmæssige tilstand.

På disse 95 museer opbevares 5,7 mio. ud af de i alt 9,6 mio. genstande/værker på de statsanerkendte museer. Af disse 5,7 mio. genstande/værker er 2,8 mio. genstande (49 %) i en formidlingseget tilstand. 2,1 mio. genstande (37 %) er i stabiliseret tilstand, mens 613.000 genstande (11 %) er i kategorien bevaringskrævende 196.000 genstande (3 %) vurderes som svært skadede.

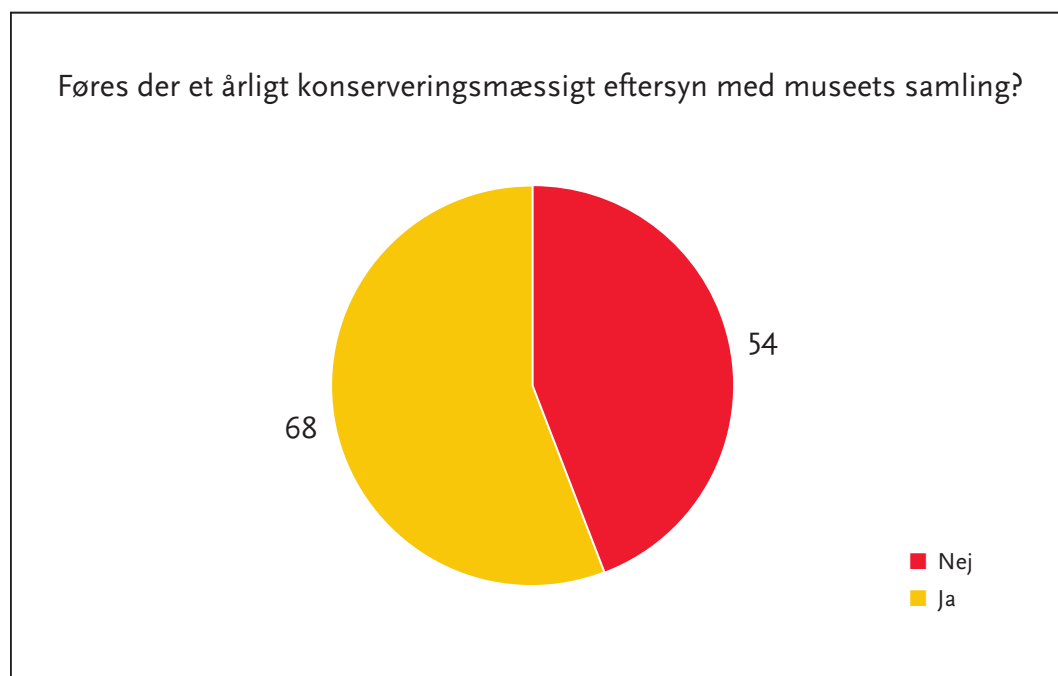
Figur 4

Figur 5

Figur 5 viser, at 55 museer eller 45% har foretaget en vurdering af deres samplings enkelte dele i forhold til deres betydning for kulturarven. 19 af de 55 vurderinger er nedskrevet.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at samtlige statsanerkendte museer foretager en årlig vurdering af de enkelte dele af deres samlings betydning for kulturarven. Det er også styrelsens anbefaling, at disse planer bliver nedskrevet, så den erhvervede viden bevares i institutionen.

Figur 6

Et årligt konserveringsmæssigt tilsyn med museets samling er en vigtig del af et museums samlings- og bevaringsarbejde, fordi museet får mulighed for at følge samlingens bevaringstilstand over tid. Museet kan derfor gribe ind, hvis der sker ændringer i genstande/værkers tilstand, og få tilrettet problematiske opbevaringsforhold.

Af figur 6 fremgår det, at 54 museer hvilket svarer til 44% af de statsanerkendte museer, ikke har et sådant årligt tilsyn. De fleste af de 68 museer, der har en et årligt tilsyn, får det udført af et fælleskonserveringsværksted.

3. Bevaringsplan

En bevaringsplan skal på baggrund af en vurdering af samlingens tilstand og opbevaringsforhold identificere, hvad der skal forbedres for at sikre en effektiv og langsigtet bevaring af samlingerne. Det identificerede behov skal omsættes til en handlingsplan, der angiver, hvordan og i hvilken rækkefølge man løser bevaringsproblemerne, samt hvilke ressourcer det kræver.

Kulturarvsstyrelsens retningslinjer for bevaring og håndtering af genstande uddyber, hvordan en bevaringsplan for de enkelte museer kan udarbejdes.

Uden en bevaringsplan har museerne ikke noget værktøj til at foretage de prioriteringer i samlingsarbejdet, der nødvendigvis må foretages.

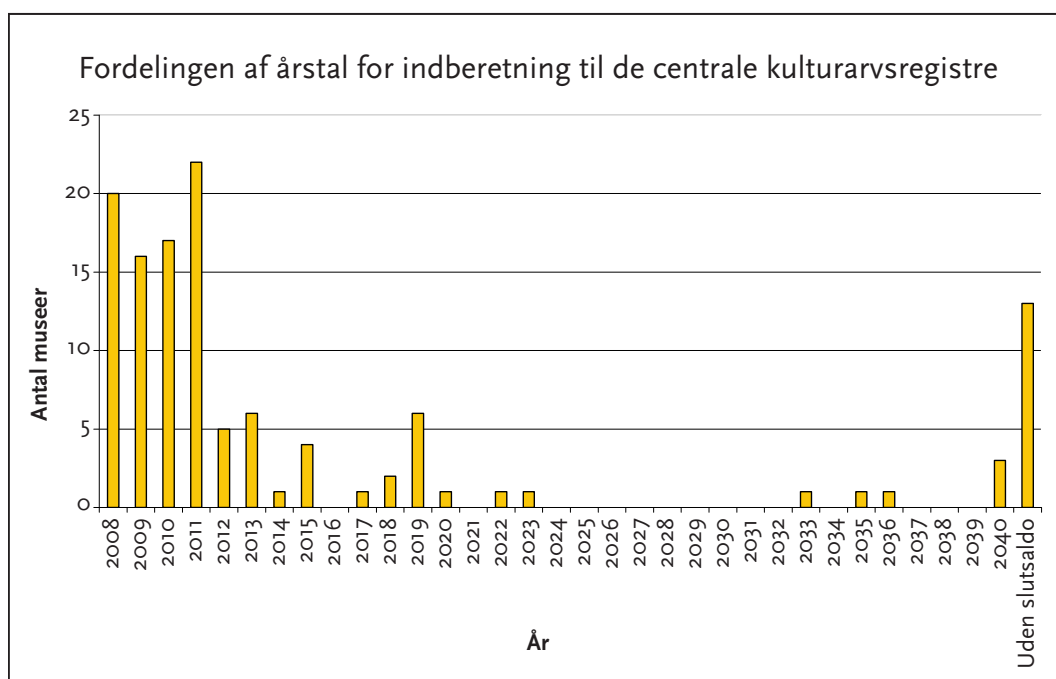

Figur 7

Figur 7 viser, at kun 24 museer er i besiddelse af en bevaringsplan, det svarer til 20%. Heraf er langt størstedelen kunstmuseer.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at samtlige statsanerkendte museer udarbejder en bevaringsplan.

4. Registrering

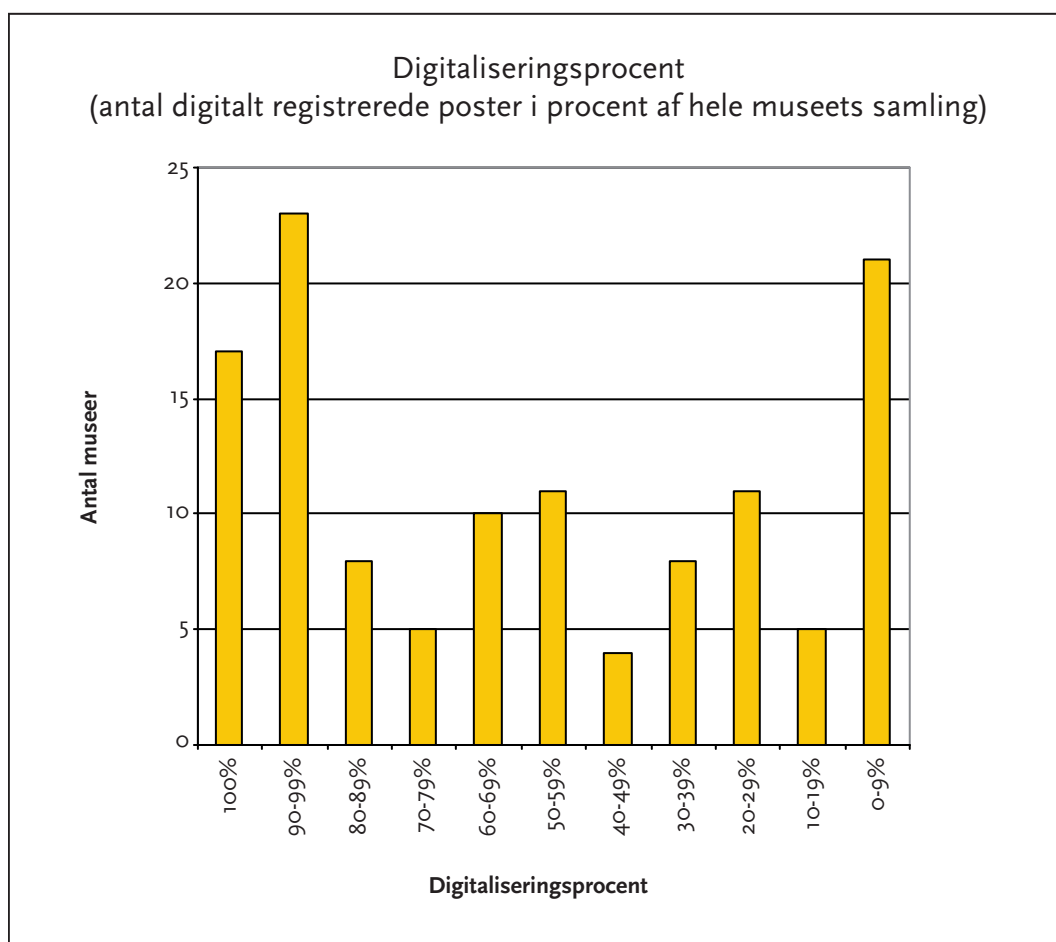

Figur 8

Museerne skal indberette til de centrale Kulturarvsregistre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Kulturarvsstyrelsen har derfor bedt museerne udarbejde en handlingsplan for, hvor museet indberetter hele sin samling til registrene.

Figur 8 viser en oversigt over museernes indberetninger. 91 museer, svarende til 75%, angiver, at de vil have indberettet hele deres samling til de centrale registre senest i år 2015.

Det er ikke acceptabelt med en indberetningshorisont, der ligger ud over 2015. De museer, der har angivet datoer, der ligger efter dette år, er blevet bedt om at indsende en fornyet plan.

Figur 9

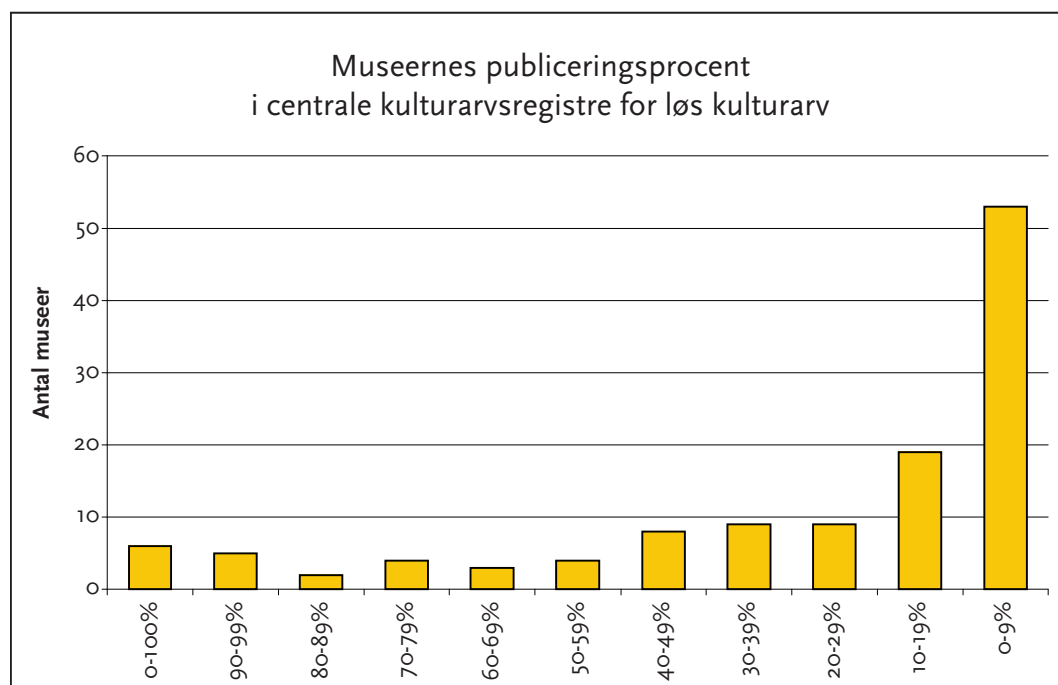
Figur 9 viser de undersøgte museers digitalt registrerede poster i % af hele museets samling.

Det fremgår af tallene, at mange museer er godt på vej i deres arbejde med at digitalisere deres registreringer.

19 museer eller 16% har en digitaliseringsprocent på 100. 75 museer dvs. 61% af museerne har digitaliseret mere end 50% af deres registreringer.

En oversigt over museernes digitale registrering er væsentlig for at kunne vurdere et museums mulighed for reelt at foretage indberetning, fordi indberetning forudsætter, at data har digital form. Alle museer registrerer i dag deres nytilvækst digitalt, men de fleste museer er midt i en proces med at konvertere deres gamle registreringer fra analog til digital form. En færdiggørelse af denne proces er en forudsætning for, at museerne kan opfylde deres indberetningspligt fuldt ud.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museerne afsætter flere ressourcer til digitalisering, så deres indberetningspligt til Museernes Samlinger og KID kan bringes i orden hurtigst muligt. Puljen "Registrering på museer" yder tilskud til denne omstilling.

Figur 10

Af figur 10 fremgår det, i hvor høj grad museerne publicerer deres genstande/værker i de centrale kulturarvsregistre, Kunst Indeks Danmark og Museernes Samlinger. 6 museer, svarende til 5% har publiceret hele deres samling i registrene. 80% af museerne har publiceret mindre end 50% af deres samling.

43% af museerne, svarende til 53 museer, har publiceret mindre end 10% af deres samling.

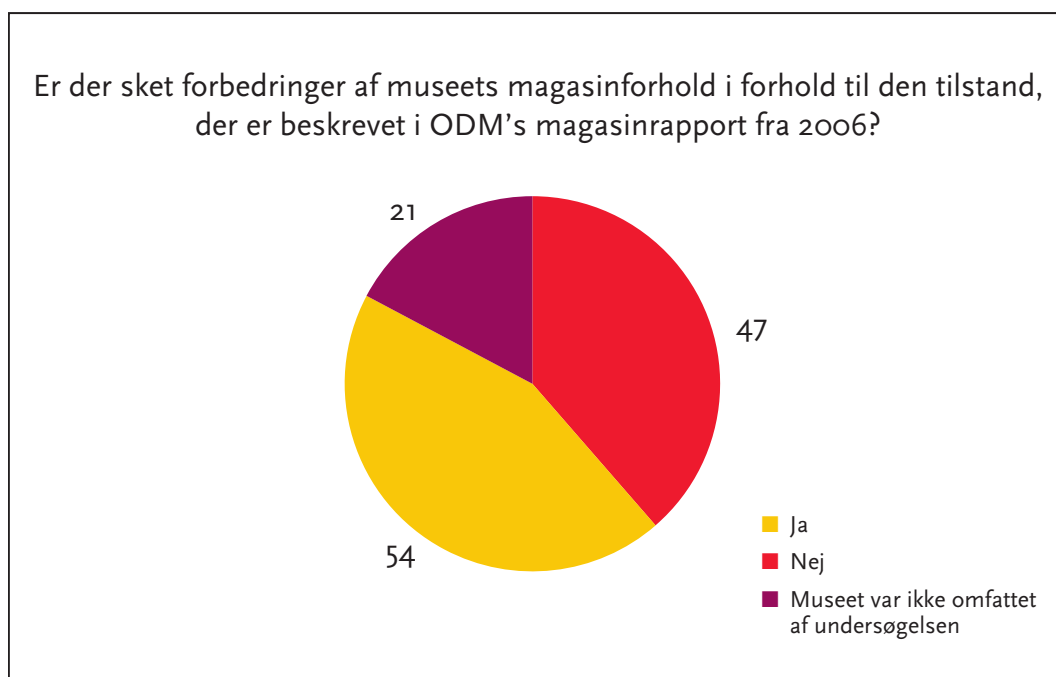
Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museerne publicerer alle de digitale registreringer museet har foretaget.

5. Magasiner

I 2006 udgav ODM 'Rapport over magasinforholdene på de statsanerkendte danske museer', hvor de fleste statsanerkendte museers magasinforhold blev analyseret.

Undersøgelsens konklusion var, at 1/3 af museernes magasiner er i god stand, 1/3 af magasinerne kan forbedres, og 1/3 af magasinerne er i en stand, der kan virke direkte nedbrydende på museumsgenstandene.

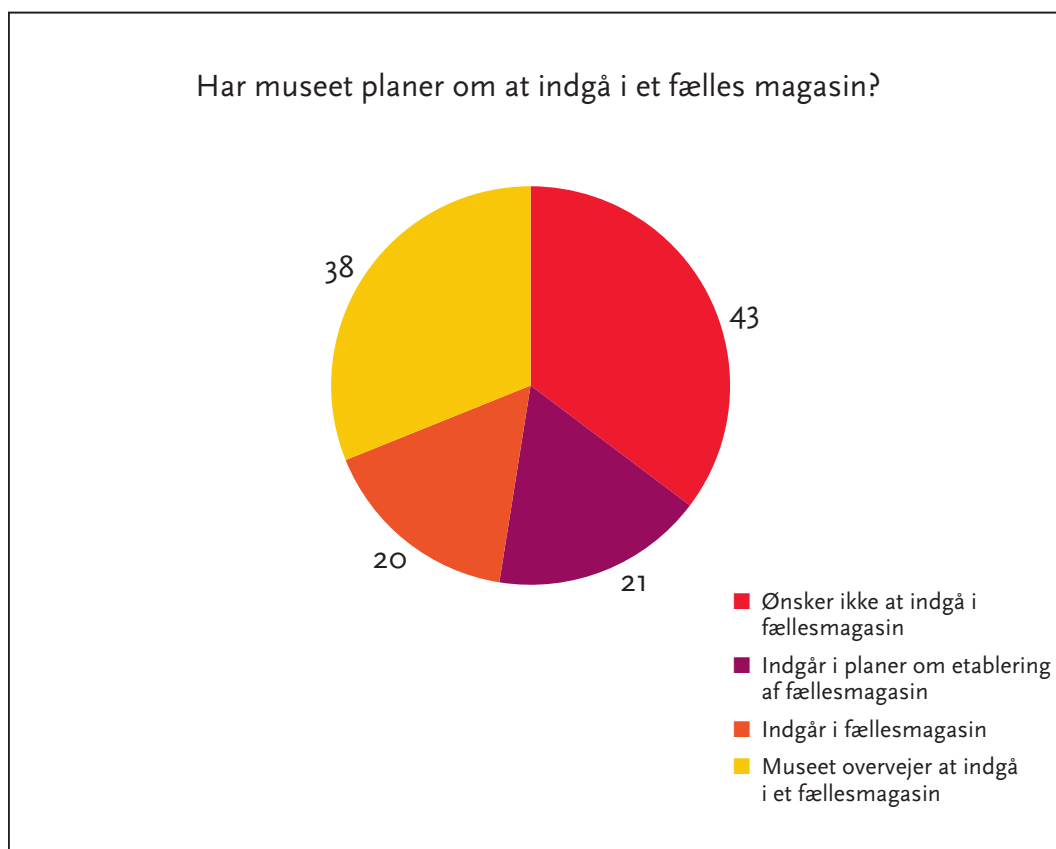
Kulturarvsstyrelsen har med udgangspunkt i rapporten undersøgt, om der er sket ændringer i museernes magasinforhold siden da.

Figur 11

Figur 11 viser, at der fra 2006 til 08 er sket betydelige ændringer på magasinområdet. Af de 101 statsanerkendte museer, der deltog i ODM's undersøgelse, har flere end halvdelen ændret deres magasinforhold.

En del af forbedringerne, skyldes oprettelse af fællesmagasiner. Fællesmagasiner er en god løsning på mange museers behov for nye forbedrede magasinforhold. Fællesmagasiner i den form, de er blevet opført flere steder, er billige i drift, og optimale i deres sikring af bevaringstilstanden for museernes genstande. Derfor har Kulturarvsstyrelsen støttet oprettelsen af fællesmagasiner, og støtter med puljen til forbedring af bevarings- og samlingsforhold, forprojektering af fællesmagasiner.

Figur 12

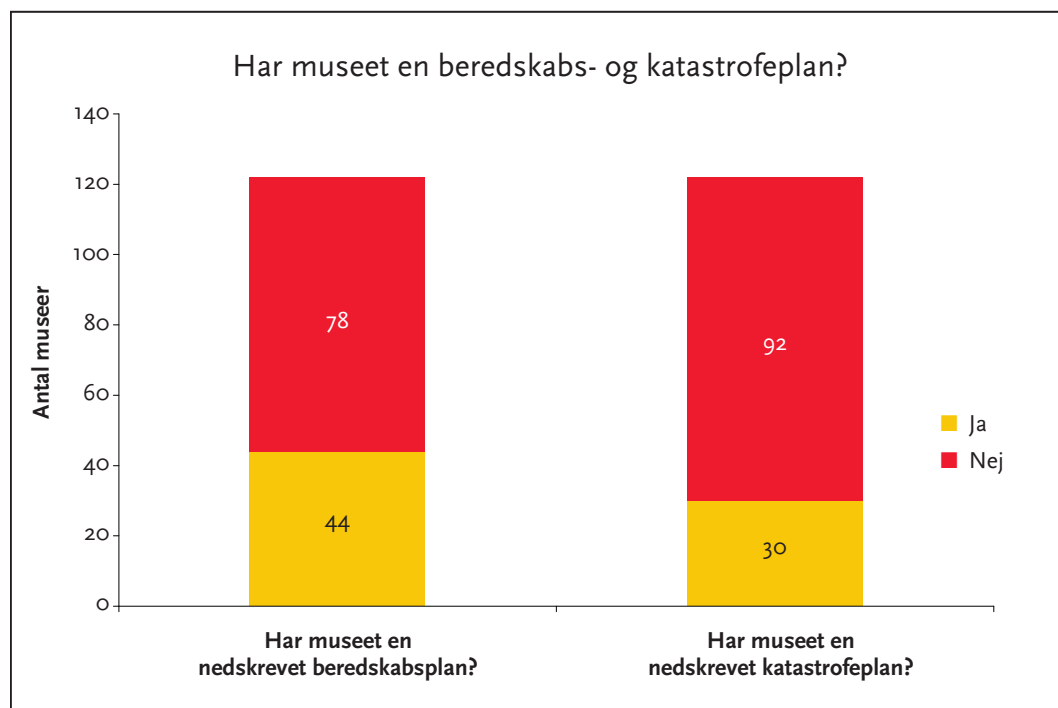
Figur 12 viser, at 21 statsanerkendte museer (17%) indgår i aktuelle planer om etablering af fællesmagasiner, og andre 38 museer (31%) overvejer at indgå i et fællesmagasin. 20 statsanerkendte museer (16%) er allerede en del af et fællesmagasin. 43 museer (35%) ønsker ikke at deltage i et fællesmagasin.

Halvdelen af de statsanerkendte museer ønsker at indgå i et fællesmagasin. Kulturarvsstyrelsen er opmærksom på, at fællesmagasiner ikke er den bedste løsning for alle museer, men for de museer, der har problemer med kvaliteten af deres magasinforhold, anbefaler styrelsen, at museet indgår i etableringen af et fællesmagasin.

6. Sikring

En beredskabsplan er en vejledning, ledelse og medarbejdere kan bruge, når ekstraordinære hændelser skal håndteres. Planen skal beskrive, hvordan den overordnede krisestyring skal foregå, og hvordan beredskabet skal iværksættes, når de almindelige ressourcer og rutiner ikke længere slår til.

En katastrofeplan skal sætte det statsanerkendte museum i stand til at yde den bedst mulige beskyttelse af samlingerne mod følgerne af brand, oversvømmelse, storm og terror.

Figur 13

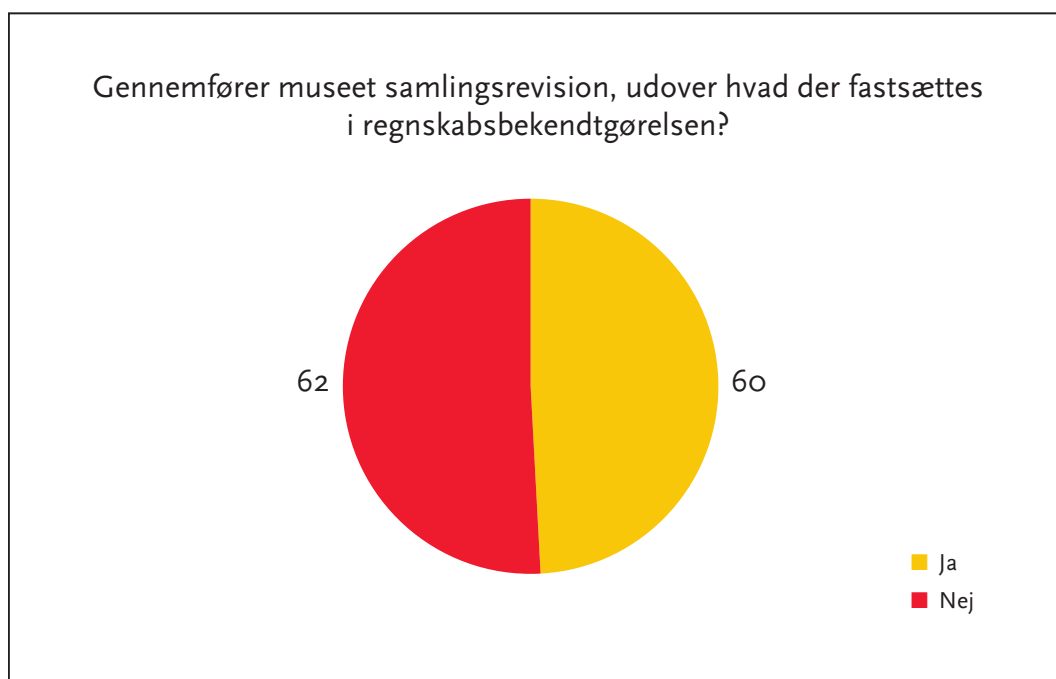
Det fremgår af figur 10, at 78 museer, det svarer til 63%, ikke har beredskabsplan. 92 museer, 75%, har ikke en katastrofeplan. Det er primært Kunstmuseer, der har disse planer.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler at alle statsanerkendte museer udarbejder beredskabs- og katastrofeplaner.

7. Samlingstilsyn

Samlingsrevision er et vigtigt led i museets bevaringsarbejde. Af figur 14 ses, at 60 museer eller 49% gennemfører intern samlingsrevision. Størstedelen af de 60 museer, der udfører samlingsrevision udover det i regnskabsvejledningen beskrevne, oplyser, at de udfører dette tilsyn i forbindelse med digitaliseringen af deres registre.

Samtlige statsanerkendte museer anbefales at indføre procedurer, der udvider museets samlingsrevision

Figur 14

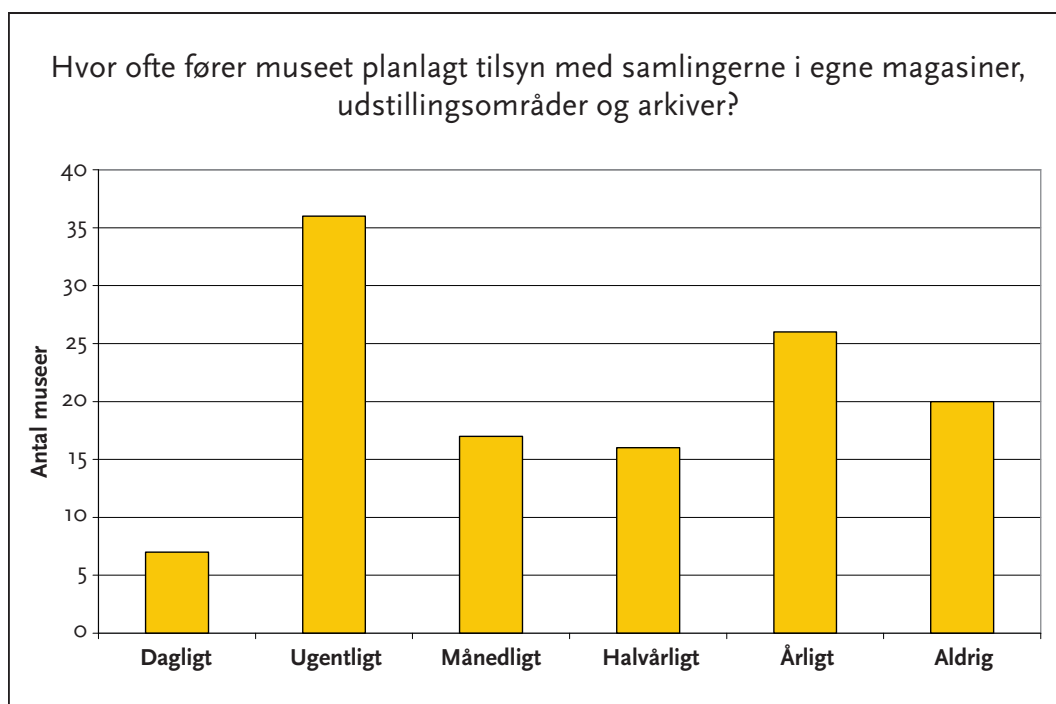
Museet skal vide hvor deres genstande/værker er! Tilsyn med museets magasiner, udstillingsområder og arkiver er ligeledes af stor vigtighed for sikringen og varetagelsen af samlingen.

Skader på genstande og værker skal forebygges og minimeres gennem regelmæssigt tilsyn.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museerne udarbejder en plan for hvordan, hvor ofte og hvem, der skal udføre tilsynet. Tilsynet skal afpasses efter lokalerne, disses indretning og tekniske installationer samt årstiderne.

Af Figur 15 fremgår det, at 43 museer, svarende til 35%, på dagligt eller ugentlig basis fører planlagt tilsyn med deres magasiner, udstillingsområder og arkiver. 62 museer, eller 51%, fører planlagt tilsyn hvert halve år eller sjældnere.

Figur 15

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at de statsanerkendte museer udarbejder nedskrevne planer for tilsyn med magasiner, udstillingsområder og arkiver.

UDGIVER: Kulturarvsstyrelsen 2009
REDAKTION: Christian Hede
GRAFIK: Anders Mandahl Christiansen
ISBN: 978-87-91298-38-7

KULTURARVSSTYRELSEN

H.C. ANDERSENS BOULEVARD 2
1553 KØBENHAVN V
TELEFON 33 74 51 00

www.kulturarv.dk